

Faktuelt notat til statsrevisorerne
om
højesteretsdommernes bibeskæftigelse

1. Jeg orienterede i et faktuel notat til statsrevisorerne af 3. juni 2003 om forløbet af Rigsrevisionens undersøgelse af højesteretsdommernes bibeskæftigelse, der blev iværksat i 2002.

2. Forhistorien var, at statsrevisorerne på deres møde den 17. november 1999 anmodede mig om i et notat at redegøre for dommernes biindtægter og for, hvilke tiltag Finansministeriets publikation "Statsansattes biindtægter" gav højesteretspræsidenten og Domstolsstyrelsen anledning til.

Som følge heraf udarbejdede jeg i 2000 et udvidet notat til statsrevisorerne af 29. september 2000 om problemstillinger i forbindelse med højesteretsdommernes bibeskæftigelse".

3. I forlængelse af det udvidede notat fra 2000 påbegyndte Rigsrevisionen medio 2002 en undersøgelse med det formål at følge op på Højesterets og Justitsministeriets initiativer og effekterne heraf.

Imidlertid blev Rigsrevisionen undervejs i undersøgelsesforløbet i oktober 2002 orienteret om, at der var nedsat en hurtigarbejdende arbejdsgruppe bestående af Dommerforeningens formand samt præsidenterne for henholdsvis Højesteret og de 2 lands-

retter. Arbejdsgruppens formål var at fremkomme med forslag til begrænsning af bibeskæftigelsens omfang.

Rigsrevisionen besluttede på den baggrund at afvente forslag fra arbejdsgruppen. Arbejdsgruppen fremkom med sine forslag i et notat i februar 2003. Arbejdsgruppen lagde op til en ændring af praksis på et i øvrigt uændret lovgrundlag og foreslog 5 initiativer til begrænsning og omfordeling af bibeskæftigelsen.

4. Efter færdiggørelsen af arbejdsgruppens notat genoptog Rigsrevisionen i februar 2003 sin undersøgelse.

I lyset af forslagene fra den hurtigarbejdende arbejdsgruppe, som domstolene havde nedsat, og den konstaterede stigning i bibeskæftigelsen, som 2002-tallene viste, afholdt justitsministeren den 20. marts 2003 et møde om dommernes bibeskæftigelse med præsidenterne for Højesteret og de 2 landsretter, formanden for Dommerforeningen og formanden for bestyrelsen for Domstolsstyrelsen samt styrelsens direktør.

Justitsministeren fandt, at arbejdsgruppen var kommet med en række gode og fornuftige forslag, som både skulle begrænse dommernes bibeskæftigelse og fordele bierhvervene bedre mellem dommerne fra de forskellige instanser.

Ministeren fandt imidlertid, at der var behov for en bredere behandling af spørgsmålet, som – i modsætning til hvad dommernes arbejdsgruppe havde haft mulighed for – også inddrog initiativer, der forudsætter ny lovgivning. På den baggrund ville ministeren nedsætte et udvalg om dommernes bibeskæftigelse.

5. Udvalget blev nedsat af justitsministeren den 3. juli 2003 med kommissorium om at undersøge og belyse området for dommernes bibeskæftigelse med henblik på at vurdere behovet og mulighederne for at regulere omfanget af dommernes bibeskæftigelse og for at sikre en mere ligelig fordeling af bibeskæftigelsen blandt byrets-, landsrets- og højesteretsdommere, herunder ved lovgivning.

På den baggrund besluttede jeg på ny at udskyde undersøgelsen af højesteretsdommernes bibeskæftigelse og afvente udvalgsarbejdet og eventuelle initiativer forbundet hermed.

6. Udvalget afgav betænkning nr. 1465 om dommernes bibeskæftigelse i november 2005. I fortsættelse af betænkningen udarbejdede Justitsministeriet lovforslag L 129

om ændring af retsplejeloven (dommernes bibeskæftigelse), der blev fremsat i Folketinget i januar 2006 og vedtaget af et enigt Folketing, bortset fra et enkelt medlem, i juni 2006.

7. I forbindelse med betænkningen udtalte justitsministeren i november 2005 bl.a., at der ikke bør kunne rejses tvivl om dommers habilitet og omdømme, og at der med udvalgets forslag ser ud til at kunne findes en varig løsning på problemet med dommernes bibeskæftigelse. Ministeren fandt det glædeligt, at det efter en omfattende kortlægning af problemstillingen var lykkedes at finde en konkret model, som vil nedbringe de store biindtægter i navnlig Højesteret, og som også dommerne i udvalget havde kunnet tilslutte sig. Begge dele var efter ministerens opfattelse en vigtig forudsætning for en langtidsholdbar løsning på problemet.

8. Lovændringen bygger i al væsentlighed på udvalgsbetænkningen. Formålet har været at regulere betingelserne for bibeskæftigelsen med en nyordning, der bl.a. sikrer en begrænsning af omfanget af bibeskæftigelse for den enkelte dommer, og at sikre, at udpegningen af dommerne til de forskellige former for bibeskæftigelse sker på en måde, der ikke rejser tvivlsspørgsmål om dommernes habilitet i hovedstillingen.

Lovændringen indebærer et loft for dommernes bibeskæftigelse svarende til 50 % af lønnen i hovedstillingen opgjort over en 3-årig periode. Ligeledes at der oprettes et uafhængigt bibeskæftigelsesnævn, der bl.a. skal varetage en generel administration af dommernes bibeskæftigelse.

Endelig sker udpegning til råd og nævn af henholdsvis landsrets- og højesteretsdommere kun, hvis det er fastsat ved lov eller godkendt af Bibeskæftigelsesnævnet, ligesom udpegning hertil samt til voldgiftsretter skal foretages af de pågældende dommers retspræsident.

9. Som nævnt betyder de nye regler, at dommerne ikke ved bibeskæftigelse må opnå indtægter, der overstiger 50 % af lønnen i hovedstillingen.

For højesteretsdommere betyder det på nuværende tidspunkt, at loftet for bibeskæftigelse er på ca. 470.000 kr. For retspræsidenter ligger loftet i intervallet 420.000-470.000 kr. For de andre grupper af dommere ligger loftet i intervallet 310.000-400.000 kr.

I forhold til dommernes gennemsnitlige indtægter fra bibeskæftigelse i 2005 ville højesteretsdommerne dermed være den eneste gruppe af dommere, der ud fra gennemsnitstal ville overstige loftet. Der er dog i de nye bestemmelser indbygget nogle undtagelsesbestemmelser og en overgangsordning.

Indtægtsbegrænsningen gælder således ikke indtægter fra forfattervirksomhed og hverv i særlige domstole. Ligeledes falder indtægter fra varetagelse af hverv, hvor det ved lov er bestemt, at hvervet skal varetages af en dommer uden for indtægtsbegrænsningen. Denne undtagelse gælder i 3 år fra tiltrædelsen af det pågældende hverv, hvorefter indtægter fra hvervet indgår i beregningen af biindtægter.

Overgangsordningen gælder 50 %-grænsen. I den første opgørelsesperiode på 3 år, som løber fra 1. januar 2007 til 31. december 2009, er indtægtsloftet således 75 % af en dommers løn i hovedstillingen. Dette indebærer, at indtægtsloftet på 50 % af lønnen i hovedstillingen først gælder fra den anden opgørelsesperiode, der løber fra 1. januar 2010 til 31. december 2012.

Afslutning

10. Forslagene i betænkningen om bl.a. begrænsning i bibeskæftigelsen er bredt forankrede, og lovændringen er vedtaget af et næsten enstemmigt Folketing. Jeg kan konstatere, at der med vedtagelsen af lovændringen sker begrænsninger i udførelsen af bibeskæftigelsen, som særligt vil få betydning for højesteretsdommere.

Jeg betragter herefter undersøgelsen af dommernes bibeskæftigelse som afsluttet.

Henrik Otbo